

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

SLOVENE

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7363. Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Naše najžalostnejše poglavje

Zadnje čase zagrinja slovensko deželo ogromen val alkoholizma, v katerem se potaplja velik del našega rodu. Nismo pristaši take antialkoholne propagande, ki izhaja iz načela, da je uživanje plemenitega soka vinske trte že samo na sebi nekaj slabega, manj vrednega, če ne naravnost grešnega. To puritansko ali, če hočete, janzenistično naziranje ima svoje korenine v osnovni zmoti o značaju narave, naravnih dobrin in zemskih užitkov, ki se smatrajo že sami na sebi kot nekaj, kar se absolutno protivi božjemu redu, poudarjamo vrednotam, idealnemu krščanskemu življenju. Ker ni naša naloga, da bi napisali razpravo o etiki, poudarjamo samo to, da zemski užitki po krščanskem pravoslovju na sebi niso nobeno zlo niti izhajajo »iz zlega«, ampak postanejo zlo šele uživani preko mere, tako da motijo in ovirajo uresničenje višjega duhovnega reda. Pač se more človek v hrepenenju po izredni popolnosti izvestnim zemskim užitkom prostovoljno docela odpovedati, toda za veliko večino človeštva se to ne zahteva, pa tudi svetnik je človek lahko, četudi bi se ne branil užitkov, ki jih narava nudi, da le varuje pravo mero, da jih le zna spraviti v sklad z notranjo izpolniteljno svojega življenja in da jih gleda ter sprejema v resnici kot darove božje. Več o tem se lahko vsakdo pouči pri Francišku Saleškem, tem velikem nasprotniku svetomrznosti puritanske lažiaskeze. Da pri nas abstinenčni pokret ni imel tistih uspehov, ki bi jih lahko imel, temu je po našem prepričanju kriva njegova napačna začetna usmeritev v gori omejenem smislu, ki ga ni bilo mogoče zakriti s hijeničnimi, gospodarskimi in socialnimi razlogi za abstinenco, in ki je zbudil umeven odpor v vsaki zdravi naturi. To je treba obklopati zaradi pokreta samega, ki je kot borba proti pijanstvu našemu narodu tako krvavo potreben.

Gre za to, da se božje dobrote prav uživajo, da se uživajo zmerno in da se uživajo v harmonični zvezi z drugimi, kar ne velja samo za dobro kapljico vina, ampak za sleherni užitek, ki nam ga nudi narava. Samó tak užitek olepšuje življenje, množi vitalnost in tudi duha lahko oplemenituje ter je pod temi pogoji nujen del naše kulture. Kulture človek se že po tem loči od barbarja, kaj, koliko, kedar in v kakšnih okoliščinah je in pije. Zato ima pravi užitek od darov stvarnika narave samo kulturni človek, ki ve, da vsak prekomeren užitek ni več užitek, dočim barbar žre in vlija vase, zamenjajoč resnični užitek s popolno omotico, z organsko zastrupitvijo in alkoholsko blodavostjo. Tragično v našem narodu je to, da visoka stopnja omike, do katere je dospel, ni mogla še zatreči in jem težnje po čezmernem, boleznem in od drugih višjih užitkov ločenem popivanju, ki je postalo nekaj samonamen; da se pijanost in pijanje ne smatra za moralno manjvrednost in za sramoto; da se v mnogih krogih — in žalibog v takozvanih inteligentnih ni — menj kakor med največjim moralnim izvrženstvom — možalost in junaštvo meri po količini konsumiranega alkohola in v pijanosti omotici preživetih noči. V tem surovem pojmovanju uživanja, v tem čisto neplemenitem, v resnici samo materialnem, od nobenega žarka Duha osvobodjenem uživanju naravnih dobrot — in to se ne nanaša samo na Bakha, ampak tudi na Venero — tiči naša velika rana, tu zija ogromna vrzel v naši kulturi, tu je treba prijeti za delo.

Gotovo so eden glavnih krivcev alkoholizma neurejene socialne razmere sodobne družbe, ki jih je treba v prvi vrsti in najprej začeti zdraviti, ako naj se iztrebi alkoholizem. To pa je poglavje zase, ki je vredno posebne razprave. S socialno reformo družbe mora iti vzporedno elična poglobitev vsakega posameznika, da bo znal svoje užitke poduhoviti in v svoji višji svet vrediti, kakor smo naglašali v predidajočem poglavju. Brez dvoma pa so obenem brez ozira na obstoječi socialni in moralni red — boljše rešeno nered — potrebne nekatere posebne in direktne protialkoholne uredbe zakonodajnega in policijskega značaja, ki pomenjajo za povodenj alkoholizma to, kar pomenja jez za de-ročo vodo. In o tem hočemo danes govoriti.

Naj bo vzrok huda psihična depresija, ki danes tare posebno malega človeka, ali pa dejstvo, da naša davčna postavodaja ne zna ali se ne upa z zadostno silo zagrabiti s svojimi kleščami alkoholizma v prid državne blaginje in narodnega fizičnega in moralnega zdravja obenem — dejstvo je, da se zadnje čase pri nas strahotno in čedalje več pije. Vprav živinski poboji in najgнусnejši zločini, izvirajoči tako iz degeneracije kroničnega alkoholizma, kakor iz slučajne hude vinske omotice, glasno pričajo o tem dejstvu. Večina teh strahotno množičnih zločinov je v zvezi z vinotočjo pod vejo, s popivanjem po zidanicah in na domu, s prosto prodajo doma pridelanega vina po vinogradniku samem, kar se je sedaj vse pri nas udomačilo. K temu moramo pristeti vinotoče v raznih malih, zadušnih in vse kaj drugega kot čednih lokalih, ki se množijo ko gobe in v katerih se najraje zbirajo vsi degenerati naše družbe, brezposelniki, delavski nečisti in k zločinstvu nagnjeni ter vsake vrste drugi izpačeni elementi. Velik čimilej pri naraščanju tega vprav divjega in naravnost patološkega pijanstva je šmarnica, ki se čestokrat primečuje v vino, in na najrazličnejše načine potrjeno vino, tako da se lahko najpoštenjši človek, ki slučajno pade v tako luknjo, ob dveh, treh kozarcih naravnost do brez zavestnosti zastrupi. Na lasne oči smo tudi videli moža, ki je brez vsakega strahu in ovire po vaseh prodajal pristno šmarnico!

Ne dvomimo, da oblast to ve in vidi pa da je tudi volja ta odločno poseči vmes. Policija sama upravičeno toži, koliko zla povzročajo te vrste popivališča, kako se nevarno množe, kakšno škodo

Agrarna konferenca v Varšavi

Poljska poziva agrarne države h solidarnosti

Varšava, 24. avg. tg. Danes so se sestali na konferenco malih in srednjih vzhodno-evropskih agrarnih držav, zastopniki Bolgarske, Jugoslavije, Rumunije, Poljske, Češkoslovaške, Madjarske, Estonske in Latvije pod predsedstvom Poljske h konferenci, ki je zelo pod vplivom sklepov angleške imperialne konference v Ottawi. Zastopani pa nista Finska in Litva, in sicer najbrže radi tega, ker se interesi teh dveh držav ne strinjajo s poljskimi interesi. Ze na otvoritveni seji se je jasno pokazala poljska inicijativa na eni strani in velika rezerviranost ostalih držav na drugi strani. Dočim so druge države zastopali deloma poslani, deloma pa strokovni referenti, je poljska vlada pozdravila konferenco po namestniku ministrskega predsednika in državnem tajniku kmetijskega ministarstva. Prisoten je bil sam zunanji minister Zaleski, ki je v svojo navzočnostjo poudaril pomen, ki ga polaga Poljska na to, da bi se sklenil blok navedenih držav. Na sejah nekaterih komisij te konference je bilo jasno opaziti, da stavi Poljska dva predloga, katera naj bi bila podlaga za razpravo. Oba

predloga stremita za tem, da bi se vprašanje prodaje kmetijskih pridelkov tesno zvezalo s kreditnim problemom. Predloga se, da naj bi upniške države dovolile agrarnim državam dolžnicem posamezno ali skupno uvozne kontingente, katerih vrednost naj bi se porabila za poplačilo denarnih obveznosti. V agrarnih državah naj bi se ustanovil poseben kmetijski kreditni fond, ki naj bi prevzel zamrznjene kmetijske zahteve in jih skušal z državnim jamstvom likvidirati v kapitalno močnih državah. Na vprašanje razdolžitve agrarnih držav z novimi uvoznimi kontingenti, se bo razpravljalo še dalje. Ti poljski predlogi se naslanjajo na misel študijskega odbora za agrarne države, ki je bil ustanovljen na lozanski konferenci, in bo o uspehu varšavske konference poročal temu odboru.

Varšava, 24. avgusta. AA. Poluradna »Gazeta Poljska« priobčuje članek izpod peresa bivšega finančnega ministra Matuševskega. Članek ima naslov »Pot k ravnotežju« in govori o ciljnih konferencah agrarnih držav srednje in vzhodne Evrope. Konferenca je bila otvorjena

v Varšavi danes.

Matuševski smatra, da se nanaša delo te konference na tale načelna vprašanja:

1. nesorazmerje med cenami poljskih pridelkov in industrijskih proizvodov.
2. sporazumno delo proti omejitvam svobodnega kroga kapitalov, zlasti proti omejitvam v odnosajih med dolžniki in upniki.

Naloga agrarnega bloka srednje-evropskih in vzhodno-evropskih držav je, da se soglasno opredeli napram tem vprašanjem. V vprašanju vojnih in drugih dolgov je treba upoštevati sedanje stanje cen. Upniške države morajo uvideti, da spada to vprašanje k glavnim ukrepom proti krizi. Najmanjša ugodnost, ki jo lahko upniške države podelijo svojim upnikom pa je ta, da dovolijo pridelkom in proizvodom svojih upnikov razne uvozne olajšave in prednosti. Pisec opozarja na koncu svojega članka, da je treba ohraniti solidarnost med agrarnimi državami za vsako ceno.

Napet položaj v Nemčiji

Papen se še ni odločil za potrditev obsodbe

Berlin, 24. avgusta. tg. Po večerajšnjih demonstracijah je minula pretekla noč mirno. Policija je morala ulice, ki vodijo k sodni palači, izprazniti, ker so se vedno na novo zbirali gruče demonstrantov. Do sedaj se še ne potrjuje vest, da bi bil poslan v Berlin stotnik Röhm. Štabni šef Hitlerjevih napadalnih oddelkov, da se pogaja z državnim kanclerjem o pomiloščenju obsojenih narodnih socialistov.

Hitler mobilizira

Berlin, 24. avgusta. Čuje se, da je berlinsko vodstvo napadalnih oddelkov nar.-soc. stranke brzojavno pozvalo vse voditelje in člane napadalnih oddelkov, ki se nahajajo na dopustu, da se takoj vrnejo k svojim oddelkom. Danes so bili ves dan napadalni oddelki v strogi pripravljenosti. Narodni socialisti ne zahtevajo nič več pomiloščenja za na smrt obsojene tovariše, temveč hočejo, da se jih enostavno izpusti na svobodo ter da se jim da zaščitenje na ta način, da se pokliče na odgovornost sodnike in državnega pravdnika, ki naj se za nepravilno obsodbo kaznujejo. Jasno je, da je vlada vsled tega prišla v zelo neprijeten položaj in ji skoraj onemogoča, da bi se poslužila pravice pomilostitve, ker bi se drugače ves svet prepračil, da se je zbala narodnih socialistov.

Francoski komentar

Pariz, 24. avgusta. AA. »Echo de Paris« se bavi z vprašanjem posledic, ki bi jih utegnili

General San Jurjo pred sodiščem

Madrid, 24. avg. AA. Prvi veliki proces španske republike se je pričel davi v Madridu pred šestim odsekom vrhovnega sodišča. Generala Sanjurjo in Garcia Dela Herran, polkovnik Emilio Esteban Infante in kapetan Justo Sanjurjo, sin generala Sanjurja, se morajo zagovarjati zaradi upora v Sevilli dne 10. avgusta.

Za proces vlada v španski prestolnici ogromno zanimanje. Pred vrati sodišča so vso noč bdeli ljudje, ki so imeli vstopnice v sodno dvorano. Davi zarana je morala policija izdati izredne ukrepe, da vzdrži red med množico.

Ob pol 7 sta dva inspektorja varnostne straže odšla v vojne zapore po obtožence. Ob 8 je občinstvo vstopilo v sodno dvorano. Ob 8.25 se je pojavil sodni dvor pod predsedstvom Martiana Gomeza Fernandez. Sodni dvor tvorijo predsednik, šest sodnikov in dva tajnika. Državo bo zastopal tožilec Martinez Aragon. Ob 8.30 je predsednik otvoril razpravo. V dvorani je bila strahovita vročina. Cilanje je trajalo eno uro.

Madrid, 24. avgusta. AA. Vrhovno sodišče je po prečitaniu obtožnice zaslišalo razne priče, ki so vse izpovedale proti obtoženemu. Nato je

povzročila pravno, zdravju in državi la naraščajoča alkoholna povodenj. Treba je le še dejanj! Banovina, policija, mestna in obrtna oblast pa pošteni gostilničarski stan sam, ki ima od beznistiha, točenja pod vejo in prostega popivanja samo škodo, morajo sodelovati in začeti skupno začrtano akcijo, da narod ne utone v alkoholizmu, da se ne razpase moralna kuga in degeneracija rodu, da se obvaruje država škode pred rojevanjem manjvrednih elementov. Mnogo bi se o tem še dalo povedati, za danes naj zadostuje apel na oblast, da se nemudoma začne z družbenimi silami in s pomočjo vse zdrave in poštene javnosti takda odločna akcija, ki ne bo samo omejila pijanstva in pijanstvo strogo kaznovala, ampak tudi zapla vse lokale, ki po vseh svojstvih obratovalca in obrata pospešujejo pijanstvo in moralno degeneracijo ter seveda postavila enkrat za vselej neprekoračljivo mejo podeljevanju koncesij za vinotoče in podobne lokale — pa tudi za dovoljevanje veselice, ki pod najrazvostnejšimi pretekami samo zavajajo ljudstvo v alkoholizem, zapravljajo in narodno dekadenco.

imeti izvršitev sodbe beuthenskega sodišča, in med drugim pravi:

Predsednika nemške vlade Papena so te stvari spravile v zelo neroden položaj. Če izposluje pomilostitev na smrt obsojenih Hitlerjevcev, bo nemško javno mnenje smatralo, da je kapitalist pred grožnjami Hitlerjevcev, ter da je s tem ustvaril prav nevaren primer. Če bi pa dopustil, da se obsodba izvrši, potem bi Hitlerjeva religija dobila novih mučnikov, ki bi nacionalnim socialistom bili zelo ugodno propagandistično sredstvo za njihove strankarske namene. Zato je povsem razumljivo, da Papen zahteva, naj se mu dovoli časa, da o vsem tem dobro premisli.

Kako sodijo v Angliji

London, 24. avgusta. AA. Angleško časopisje zasleduje z veliko pozornostjo spor med v. Papenom in Hitlerjem, ki je izbruhnil zaradi smrtnih obsodb v Beuthenu. Listi prinašajo dolge komentarje o posledicah te borbe za Nemčijo in za vso Evropo.

»Daily Telegraph« pravi, da je v sedanjem notranjem položaju Nemčije dokaj tragično. Vojaska diktatura ki se je komaj pojavila, je prva, ki se upira Hitlerjevi stranki Glavna sila te stranke je sovraštvo.

»Daily Mirror« smatra, da je položaj v Nemčiji posledica prevlekega števila sefov in razlik v naziranju, ki so glavni znak moderne demokracije.

Po mnenju »News Chronicle« bi spopad med nacionalno socialističnim oddelki in vlado kmalu končal v splošnem kaosu. Posledice te borbe bi bile za vso Evropo usodne. Nevarnost lahko odstrani le predsednik republike Hindenburg.

GENERALOV ZAGOVOR

Madrid, 24. avgusta. AA. General Sanjurjo je imel pred sodiščem dolg zagovor. Njegovo nasprotje do vlade je nastalo pred vsem zato, ker vlada ni znala ščititi vojske. Načrt za prekrat je pripravil že več mesecev. Računal je s tem, da so bili neki vojaški krogi nezadovoljni z režimom. Največ nezadovoljstva je bilo v Sevilli. Tedaj so mu tudi poročali, da pripravljajo neki krogi revolucijo tudi v Madridu. Tako je 9. avgusta prispel v Sevillo s svojimi sinom in s polkovnikom Estebanom Infantom. Nato je Sanjurjo pripovedoval, kako je odstavil civilna oblastva in poveljniki garnizije, in kako je odšel v vojašnice, kjer so se mu takoj priključili oficirji. Njegov pokret ni bil monarhističen, marveč naperjen proti vladi. Svoj manifest je razširil po časopisju in radiju. Prav tako je dal pretrgati vse telefonske in druge zveze, ukinil je železniški promet. Ves dan je vladalo v mestu viharno navdušenje, zvečer pa so nastali dvomi in naslednjega dne je bil pokret na tleh. Sanjurjo je nato izjavil, da se ne spominja več imen oseb, ki so sodelovale pri pripravih za njegov upor. Prav tako ni bil v nobenih stikih z dogodki v Madridu. Ne spominja se, kdo naj bi bil vstopil v novo vlado.

Nato so prinesli v dvorano revolverje, ki so jih zaplenili pri obtožencih. Kapetan Justo Sanjurjo je izjavil, da je ravnal iz sinovske dolžnosti.

Madrid, 24. avgusta. tg. Vlada je v Vittoriji in San Sebastianu ukrenila vse varnostne odredbe, ker so se širile vesti o novem monarhističnem puču. V Vittoriji je policija prišla 4 bivše častnike in najmlajšega sina Primo de Rivero, v drugih krajih pa je policija prišla mnogo pristavev generala Sanjurja.

Velika goljufija s čeki v Zagrebu

Zagreb, 24. avgusta. ž. Razkrili so velike falzifikate čekov na škodo banke, ki jih je izvršil sin zagrebskega bančnega ravatelja Branko Weinbergerja. Do sedaj so odkrili za 90.000 švicarskih frankov in 1700 dolarjev čekovnih falzifikatov. Mladi Branko Weinberger, ki je izvršil falzifikate na škodo banke, v kateri je njegov oče ravnatelj, se baje nahaja trenutno v Opatiji v družbi sumljivih žensk, med tem ko njegov oče potuje po Evropi in popravlja škodo, ki jo je izvršil njegov sin.

Italijanski manevri

Rim, 24. avg. ž. Davi so se nacaljevale vojne operacije v apeninski coni. Pričačuje se, da bo že danes zvečer ali pa jutri zjutraj prišlo do spopada med glavnima silama in da se bo lahko ugotovilo, kakšne koristi je pri vojnih operacijah moderni sistem mehanizacije hitrih vojaških enot. Italijanski kralj je obiskal Loreto, kjer je pregledal nekatere polke. Tudi Mussolini se mudi v bojni coni. Kralj je sprejel Mussolinija v avdijenco v dvornem vlakcu. V petek bodo manevri končani, v soboto pa bo v Ubibu pregled vseh čet, ki so sodelovale na manevrih. Nato bo v Perugia svečan sprejem v mestni posvetovalnici, kateremu bodo prisostvovali vsi ministri in inozemski atašei ter poslanci.

Zmaga vladnih čet v Braziliji

Newyork, 24. avgusta. tg. Brazilske vladne čete, ki štejejo 10.000 mož, so po dvodnevi hudi bitki pri Buryju premagale vstaše, katerim poveljuje nemški general Klinger. Vladne čete se nahajajo sedaj samo še 180 kilometrov od središča vstaje Sao Paula.

Prekoceanski poleti so postali sport

Newyork, 24. avg. tg. Dve letali, ki sta v torek zjutraj zapustili Združene države v tekmi čez Atlantski ocean v smeri proti Oslu, nista v določnem času dospeli v Novo Fundlandijo, ki je bila določena za prvo etapo njunega poleta. Danes se poroča, da sta norveška letalca Solberg in Petersen v torek zvečer ponesrečila s svojim letalom v Novi Fundlandiji. Njuno letalo se je popolnoma razbilo, letalca sama pa sta ostala nepoškodovana. Drugo letalo s pilotom Leecom in Bohtonom pa je v sredo zjutraj ob 8.30 dospelo v Harburg Grace. Tam je letalo prejelo novo zalogo bencina in takoj nadaljevalo pot proti Norveški.

Hutchinson, 24. avg. AA. Neka gospa z dvema svojima hčerkami in s štirimi osebami spremstva je odletela preko Atlantskega oceana v Edinbourg. Letalo bo letelo preko Nove zemlje, Grenlandije in Islandije.

Angleži plačujejo dolgove

London, 24. avgusta. AA. V soboto bo angleška državna blagajna vrnila francoski Nar. banki 900 milijonov frankov. Ta znesek je del 2.500 milijonskega kredita, ki ga je francoska Nar. banka v avgustu 1931 dala Angliji za zaščito funta šterlinga.

Prav tako bo v soboto angleška državna blagajna vrnila Zedinjenim državam Severne Amerike ostanek v znesku 50 milijonov dolarjev. Tudi Zedinjene države so lani posodile Angliji za okrepitev njene valute 200 milijonov dolarjev.

Ministrstvo za suženjstvo

Addis Abeba, 24. avgusta. AA. Abesinski cesar je podpisal ukaz o ustanovitvi ministrstva za suženjstvo. Naloga novega ministrstva je, da ukine v Abesiniji suženjstvo. Ministrstvo bo pod neposrednim vodstvom cesarja.

Brezposelnost v Nemčiji

Berlin, 24. avgusta. AA. Število brezposelnih v Nemčiji je znašalo 15. avgusta 5 milijonov 385.000, za 10 tisoč manj kakor 1. avgusta.

Dunajska vremenska napoved: Začelo se bo zopet jasno, temperatura bo zopet narasla. V par dneh se bo povrnilo lepo poletno vreme.

Zagrebska vremenska napoved: Oblačno, prehodno deževje, zmerno toplo.

„Kristus v velemestu“

Ob 71. nem. kat. shodu v Essenu (od 31. avgusta do 5. septembra)

Kristus v velemestu! To je naslov in osrednja misel letošnjega splošnega katoliškega shoda v Essenu, ki je kakor vsi dosedanja zrasel iz globin živga, pristnega in polnega krščanstva. Čim večja je stiska — bodisi duhovna ali telesna, ki sta ponavadi zmerom združeni — tem bolj hrepeni človek po studencu žive in zdrave vode, tem strastneje išče trdnih tal, kjer bi mogel brez bojazni vztrajati tudi v viharjih današnje zmede in negotovosti. In kje je v teh dneh večji kaos, kje večja notranja in zunanja beda, kot uprav v velikih mestih? Kje je tako malo varnosti, sreče in blagostanja, kot vprav v razvinih in nemirnih velemestih? Kje se bolj kot v velemestu dajejo in podirajo vsi stebri dosedanjega družabnega reda, kar samo na sebi še ni nič slabega, ko bi se le vzporedno in smotno gradili temelji novega, in ko ne bi bile v toliki nevarnosti mnoge resnične in velike vrednote preteklih dob? In kje ljudje končno bolj pogrešajo novih vzorov in impulzov, kje bolj krvavo potrebujejo nadzemskih osnov in večnih resnic in nadnaravnih moči, ali če povemo to z drugimi besedami: kje duše tako potrebujejo Kristusa kot vprav v velemestu?

Zato lahko rečemo, da so si Nemci zelo srečno izbrali kraj svojega letošnjega kat. shoda, ko so se odločili za veleindustrijsko mesto Essen, ki leži sredi nemške težke industrije v Porurju in kjer je bil že pred 26 leti sijajno uspeli katoliški shod. Tedaj je bila glavna težava vseh razgovorov, predavanj in zborovanj razpravljanje o socialnem vprašanju: kako naj katolik gleda na posamezna socialna vprašanja in kako naj rešuje kriče družabne potrebe, ki se dan za dnem pojavljajo. Seveda bo tudi na letošnjem kat. shodu zavzemala razprava o rešitvi perečih družabnih razmer jako važno mesto; in to tem bolj, kakaj sedaj ne gre več samo za to, kako naj rešimo delavca, marveč, kako naj rešimo vesoljno človeštvo, ki je zabredlo v strahotno duhovno in telesno revščino. Kako naj razvozlamo ta kačji vozlož grozečih vsakdanjih potreb? Kako naj v to žalostno temoto in moreč negotovost prinesemo odrešilo luč božjega razodetja in moči?

Dvoje je potrebno za vsakega pravega kristjana, dokler živi na tem svetu: prvič, da si ne zatiska oči in ušes pred resničnim svetom — pa naj bo že lep in prijeten ali grd in težaven — da si ne dela nikakih iluzij in da ne beži pred tem svetom ter ne rešuje težavnih problemov, kakor noj, ki menda zarije glavo v pesek, samo da ne vidi sovražnika, ki mu prinaša smrt; drugič pa je potrebno in značilno za vsakega pravega kristjana, da ob vsej revni in zmedavi, da kljub vsem nadlogam in šibam, ki padajo po njem, nikdar ne zgubi poguma, nikdar ne obupa! Ne rečem, da naj kristjan apatično, kakor so si domisljali stoiki, brez občutja in malomarno gleda na svet, kakor da ga nič ne briga njegovi veselji in žalostni dnevi. Ne, ampak kristjan občuti sonce in mraz, veseli se z veselimi in joka z žalostnimi — kakor nas uči apostol — in vedno upa, ker ve, da stiska ne rodi samo bridkosti, ampak tudi novosti, ki so kakor seme, bodočim rodovom v srečo in blagoslavlje. In če prav tolačimo znamenja današnjih časov, stojimo na razmejišči svetovne zgodovine. Zopet naj pokaže krščanstvo svojo notranjo moč, kakor jo je pokazalo pred 1000 in 2000 leti, zopet naj postane kvas bodočnosti, kakor je postalo ob svojem nastopu.

Večina dobrih poznavavcev svetovne zgodovine in sedanjih časov pravi, da smo prišli v

podobne razmere, kakršne so bile ob koncu razpada svetovne rimske države in ob nastopu krščanstva. Kakor je tedaj krščanstvo našlo ugodnejša tla v velikih mestih — kar bi se morda komu čudno, ako ne naravnost nemogoče zdelo — odkoder je prodiralo na deželo (odtod se današnji pridevek pagan, kar pomeni toliko kot ne-vernik); tako bo kmalu prišel čas, ko se bo obnova krščanstva začela v velikih kulturnih in gospodarskih središčih in se od tod širila na deželo. Nemci hočejo že letos storiti prvi korak k tej obnovi. S katoliškim shodom v Essenu bodo skušali »pod božjim varstvom in z božjo pomočjo« — kakor pravi vabilo — »dognati, kako naj se po božji volji uredi življenje v modernem velemestu in kakšne smernice naj se v ta namen določijo za bodočnost«. V tem smislu so tudi izbrali kot posebnega varuha essenskega kat. shoda sv. Alberta Velikega, ki ga je sedanjí sv. oče imenoval »luč Nemčije« in ki je s svojim življenjem in s svojim naukom izpričal, da pravi napredek človeškega duha nikakor ne vodi proč od Boga, marveč naravnost v njegovo naročje. Zato je dalje v programu tudi romanje na grob blaženega Alfrida, ustanovitelja mesta Essena, in na grob svetega Ludgerja (v Werdenu, dobrih 10 km od Essena), saskega apostola, ki ga Porurci močno častijo. Ne smemo namreč pozabiti, da je Essen kljub Kruppovim tovarnam in kljub svojim 32 premočnim družbam odločno katoliško mesto, ki je zraslo na tleh katoliške kulture in se mu obeta cvetoče versko življenje.

Katoliški shodi so velikanskega pomena za versko življenje vsakega naroda. Zato Nemci upravičeno upajo in pričakujejo od essenskega kat. shoda veliko duhovnih koristi. Kakor kažejo priprave, se bo tukaj zbral celotni nemški narod in ako kdo ne bo mogel priti radi neugodnih družabnih razmer, gotovo bo imel vsak stan toliko zastopnikov, da se bo lahko reklo, da se je kat. shoda udeležil ves narod. In med narod bodo udeleženci zanesli plamenice krščanske vere in ljubezni, katero naj pomeni obhod z gorečimi bakljami, katerega bodo priredili po mestu: češ, kakor bodo plameni bakelj razsvetlili zadnji kottič temnega in snajstega mesta, tako naj plamen Kristusove milosti prevzame ves svet, da bo gorel in izgoril v ljubezni božji.

Opat dr. Hildeons Herwegen, znan voditelj nemškega mladinskega gibanja in nove smeri v kat. teologiji, ki bo tudi govoril v Essenu, je pred kratkim zapisal pomembne besede. Takole pravi: »Zmešnjav in bridkosti naših dni ne bomo uredili niti z gospodarstvom, niti s politiko, niti s krivjo Novega reda in nove sreče smemo pričakovati edino od Večnega!« Tega so se zavedali tudi prireditelji essenskega kat. shoda in kot višek vseh svojih zborovanj, predavanj in resolucij določili slovesno službo božjo na prostem. Na vzvišenem prostoru stoji na baldeneyerskem griču »altar, ki bo viden od vseh strani in okoli katerega bo prostora za 300 do 400 tisoč ljudi, ki jih pričakujejo na shod. Ta altar naj pomeni neomajno znamenje katoliške vere in vsi najo moč, ki izvira iz Kristusove daritve, iz križa. Tukaj se bodo vsi poklonili svojemu Stvarniku in Očetu, svojemu Odrasliemu in Bratu in svojemu Posvečavcu svetemu Duhu. Tukaj naj se srečata nebo in zemlja, kakaj tukaj bodo vsi spoznali in priznali, da edinole od Večnega smemo pričakovati novega reda in sreče!

vseučiliška knjižnica, nadbiskupski dvor, zakladnica, razne cerkve, galerija slik, arheološki muzej, mestni muzej, Hrv. knjiž. društvo sv. Jeronima i. dr.). Tako bo tudi s tega vidika dana najlepša priložnost za duševno obogatitev. (Mimogrede omenjeno, se bo pričel 3. septembra tudi zagrebški velesojem.)

Za slovenske in hrvatske udeležence je poskrbel pripravljani odbor, ki posebej v tem oziru, da bodo lahko shajali čisto poceni: dobili bodo prenočišče in hrano po ca 50 Din na dan. (Kdor se bo udeleževal posebnih prireditvev, kot gledališke predstave, banketa, izleta i. dr., bo doplačal primeren prispevek na režijskih stroških). Za akademike in akademike, ki so stanovanje brezplačno ali pa za malenkostno vsoto 6–7 Din. Prijave naj upošle vsakdo, kdor se misli udeležiti kongresa, čimprej svoji organizaciji (vsaj do 29. t. m.) pozneje pa ev. pripravljalnemu odboru v Zagreb (Trg kralja Tomislava 21): navede naj čas prihoda na kongres, za katere dneve rabi stanovanje in hrano ter ev. druge želje.

Glede na pomen kongresa in vse druge ugodnosti toplo priporočamo udeležbo na kongresu vsakomur, kdor količnikaj more. Tako ugodne prilike ne bo več.

Hitlerjevci v Soli

Sofija, 21. avgusta 1932.

Po svojem neuspehu v gledališču »Renaissance«, kjer bi imel predavati Hitlerjev odposlanec iz Berlina, in po očitnem bojkotu, katerega je pokazal bolgarski narod proti novi importirani ideji nacionalnih socialistov, je vodstvo novo ustanovljene stranke najelo na bulvardu Marija Luiza na križišču z ulico Car Simeon, prostore v poslopju zavarovalnice Sokol. Bulvard Marija Luiza je najvišja ulica v Sofiji, ki pelje od kolodvorja mimo tržnice in edino ohranjene mošeje v notranjem mestu.

Ugodno lego so si izbrali bolgarski narodni socialisti gotovo z namenom, da pokažejo vsem tujcem in domačinom, da znajo tudi Bolgari slepo posnemati svoje zaveznike v Nemčiji in Mussolini v Italiji. Raz poslopja »Sokola« valovi že nekaj dni velika rdeča zastava z znakom »Hackenkreuzerjev«. Domačini jo ogledujejo ter mahajo z glavo pritrdjevalno, kar pri nas na Balkanu pomeni ravno nasprotno, češ iz te moke ne bo kruha. Bolgarski narod v svoji ogromni večini — naj pripada katolikom ali strankam odklanja za svojo državo narodni socializem po zgledu nemških hitlerjevcev. Kader bolgarske nacionalne socialisticne stranke se bo sestavil gotovo iz do sedaj razcepljenih strank: »Kobrat«, in drugih »nazkih takozvanih radikalnih, organizacij, ki so pri raznih paradah nastopale s pendreki, ki so po volitvah 21. junija 1931, t. j. po padcu demokratskega zgovora, prišle ob vsako volitvo. Vse to, da stoji za stranko nekatere volitve, se osebe, vpočepeni generali itd., pa ni pričakovati, da dobi razmah nova nacionalna socialistična stranka v Bolgariji

Zborovanje učiteljstva v Belgradu

Belgrad, 24. avgusta. 1. Po obnem zboru Udruženja jugoslovanskih srednješolskih profesorjev in po obnem zboru Zveze jugoslovanskih profesorjev, je to danes že tretji občni zbor velikih jugoslovanskih združenj, ki se je razvil v velikansko zmešnjavo ter se končal v zmed in med obžalovanja vrednimi prizori.

Danes je namreč zborovalo Udruženje jugoslovanskega učiteljstva v prostorih nove univerze. Zborovanje je bilo impozantno in mu je prisostvovalo nad 1000 članov združenja iz vseh krajev države. Med razpoloženje je bilo spočetka svečano ter je tudi čitanjem pozdravnih brzojav, ki so bile naslovljene Nj. Vel. kralju, predsedniku vlade in prosvetnemu ministru vladal mir in sloga, kar je napravo vtiis močne manifestacije vzgojiteljev jugoslovanske mladine. Brzojavka Nj. Vel. kralju se glasi:

»Vašemu Veličanstvu vedno udani jugoslovanski učitelji, zbrani na svojem 12. obnem zboru v Belgradu pozdravljajo svojega vzvišenega kralja in gledajo v njem vrhovnega narodnega voditelja v vseh stremiljenih za dobrobit naroda in očetujave. Kakor smo Vašemu Veličanstvu sledili v težkih in krvavih vojnah za ujedinjenje, tako Vam sledijo učitelji tudi v sedanjosti pri vzgoji novih jugoslovanskih generacij: istih idealov, istih vrlin, iste vere, v bolečini in v srečni bodočnosti Jugoslavije.«

Nato je dobil besedo predsednik združenja Račić ter v pripravljenem govoru izjavil sledeče misli: »Mi se zavedamo svoje velike odgovornosti, katero nosimo za vzgojo našega naroda, za njegovo aro in njegovo srečno bodočnost. Jugoslovanski učitelji delajo že od zidavnaj na tem, da se ukorenijo a polnim uspehom veliki narodni sedanje generacije: namreč da se vse plemenite lastnosti pretvorijo v jugoslovansko individualnost. Mi postavljamo svoje pokrajinske, plemenske in verske pripadnosti pod naše jugoslovansko ime, ki je sinteza vsega onega, kar nam je skupnega in ki dovoli, da v njenem okviru obstoji tudi to, kar nas loči. Vse ono pa, kar nas deli, nam je bilo natorjeno od tujine in od tujine vsejano v naš organizem.«

Naš viteški kralj, zatočišče našega narodnega edinstva in jugoslovanske misli, junak v vojni in modri vodja v miru nam je povedal v svojem pismu, katerega sem vam prečital na lanskem obnem zboru: »Da so jugoslovanski učitelji vzgojitelji jugoslovanske misli, narodne samozvesti in kulture in da mora jugoslovansko učiteljsko združenje postati žarišče prosvete in stebel jugoslovanskega nacionalizma ter vzgled za vsa lepa stremiljenja v bodočnosti Jugoslavije.«

Te siljane misli našega kralja in največjega vzgojitelja naše domovine smo si vsadili v duše, one so nam vedno pred očmi in pri vsem našem prosvetnem delovanju poudarjamo te velike in navdušene manifestacije za kralja. Akoravno živimo že v drugem desetletju od našega ujedinjenja, so naša učiteljska ostala še vedno plemenska in sicer tako po profesorjih, kakor po dijakih. Najvažnejši interes države in jugoslovanske misli je, da se to radikalno spremeni. Reforma, katero zahtevamo, se mora vršiti po sledečih smernicah: 1. da se preosnujejo vsa učiteljska v internate, 2. da se dovolijo učiteljska samo v banovinskih prestolnicah in 3. da se sprejmejo v vsa učiteljska profesorji in dijaki z vseh krajev naše države in iz vseh treh plemen in vseh naših ver. Čimprej se to vprašanje reši, tem prej bomo dosegli popolno duševno združenje našega naroda. Nas zanima tudi vprašanje šolskih knjig. Šolske knjige so postale danes zelo rentabilni posel, ker so postale trgovsko blago in mečejo s tem temno senco na ogle naših narodnih šol. Tako stanje ni dobro. Naša enodušna želja je, da imamo samo enotne šolske knjige ter da je njihovo število omejeno samo na najboljši. Imamo tudi posebne želje glede stalnosti učiteljskih namestitev. Mesta bi se morala razpisati in dodeljevati potom natečajev ali razpisov. To bi bilo za državo dobro in šolske oblasti bi bile zavarovane od raznih vplivov, ki hočejo, da se vršijo premestitve brez službene potrebe in ob nepravem času, učiteljsku bi pa ne bilo treba neprestano trepetati pred premestitvami, ki se lahko dogajajo vsak čas in brez njihovih krivic. Tudi prosvetno delo trpi vsled učiteljske nestalnosti. Zato zahtevamo, da se stalnost ponovno vzakoni. Odpust iz službe je največja kazen, ki more zadeti učitelja, če bi se zakonito tudi začelo, da noben učitelj ne more biti odpuščen iz službe brez predhodnega mnenja pravnega prosvetnega sveta.

Nato je prešel predsednik na širokopotezno opisanje dela osrednjega odbora in vseh banovinskih odborov, ter ugotovil, da rezultati letoš-

nega delovanja prekašajo vse nade in da lahko vzdržijo objektivno kritiko. Danes šteje združenje preko 4000 članov več, kakor jih je šlo lani ob istem času. Z reformo, s katero smo izbrisali plemenska, pokrajinska in verska poverjenjstva, smo torej dosegli velike uspehe. Naša vodilna misel pri vsem našem delovanju je in ostane, da vdano služimo kralju in narodu in da evamo narodno in rodoljubno ideologijo. Na koncu je še pozdravil navzoče, med njimi zastopnika Nj. Vel. kralja, generala Pavla Pavloviča, zastopnika prosvetnega ministristva, pomočnika dr. Dragotina Djordjeviča, načelnika za osnoven pouk Dragoljuba Malentijeviča in druge. Posebno je še pozdravil učiteljske veterane, ki danes proslavljajo 40 letnico svoje učiteljske službe.

Za predsednikom je govoril še dr. Dragoljub Djordjevič v imenu prosvetnega ministristva ter od srca želel, da bi delo obnega zboru jugoslovanskega učiteljskega združenja, ki se je tako lepo začelo, bilo končano v miru in z dostojanstvom. Tudi on se je poklonil učiteljskim veteranom, ki obhajajo 40 letni jubilej svojega zvestega službovanja.

Predno so prešli na dnevni red, se je oglašil k besedi član združenja Ristić in prosil, še sme prečitati javno sledečo izjavo:

»V svojem in v imenu velikega številca delegatov in ker sem prepričan, da bo velika večina vseh učiteljev istega mišljenja, podajam sledečo izjavo: Ker cenimo ugled jugoslovanskega učiteljskega obnega zbora, ki je najvažnejše toio našega združenja, hočemo prisostvovati njegovemu delu in tudi od svoje strani doprinesiti, kolikor nam bo mogoče, da se ta ugled še vnapije obdrži. Istočasno pa izražamo nezadovoljstvo s položajem v organizaciji in sicer: 1. radi popolnega razsule njene moralne moči, 2. radi tega, ker ni ščitila dovolj učiteljskih interesov in 3. ker na pristranski način daje smernice naši organizaciji, ki se prozake in osebne. Za vse to mečljemo krivico ra sedanji odbor združenja in izjavljamo, da smatramo, da je protizakonit, ker ni bil izvoljen po dočbah pravilnika, ki je bil sprejet na kongresu 19. avg. 1932.«

Že ko se je Ristić pojavil na tribuni, se je v dvorani pokazala nervoznost, ki se je vedno bolj stopnjevala pri čitanju ter naposled izbruhnila v pravcato burjo, ki se dolgo časa ni podela. Iz vseh krajev dvorane so se slišali medklici, padale so pikre in ostre besede, nekatere tudi neizbrane in skrajno neubedne. V tem splošnem nemiru je predsednik nato prečital listo za izvolitev tajnika, dveh nadzornikov, zapisničarja in članov odbora. Ta lista je bila sprejeta na seji glavnega odbora združenja. Predsednik je nekaj časa zadrževal, da bodo imeli člani priliko in dovolj časa, da povedo svoja mnenja. Toda mir se ni hotel poleči, vzklili so se vedno bolj ponavljali, iz sedežev so se žuli vedno lušji medklici, vedno ostrejši in zabavljajoči, tako da se je že pojavil dvom, če se bo mogel občni zbor nadaljevati. »Dol z njimi; oni ne predstavljajo večine; to je diktatura; vi bi nam radi vrinili ljudi, katerih mi ne maramo.« Taki medklici so se križali po dvorani. Tedaj se je dvignil urednik Narodne prosvete, učitelj Majstorović, in vzklilil proti svojemu tovarišu Todorju Mitihu: »Ti pa molči, ti si komunist!«

Dvorana se je takoj nato spremenila v sejem. Uzljeni Mitić je dvignil obe pesti, skočil s svojega sedeža in skakal kar preko stolov po dvorani, za bežim Majstorovićem, potem pa se še s hitrejšimi nogami bližal izhodu in zgrnil na ulici. Mitić se je zmagoslavno vrnil in še nekaj časa z ogorčenjem vzklilil: »Djokelo bezobrazno!« ter ves razburjen vpil po dvorani: »Mi smo jugoslovanski učitelji in se ne pustimo žaliti.« Po dvorani se je še nadalje razlegalo vpilje: »Ua, ua, ua, dol z njimi, ven z njimi!« Tedaj se je opogumil Milenko Lazić ter šel proti predsedniku ter ga prosil, da mu da besedo. V dvorani je zaorilo: »Poslušajmo ga, kaj nam ima povedati.« Ker je predsednik nasprotoval temu in se izmotaval ter ni hotel dati besede Laziću, je razburjen zborovalec dosegla vrhunec, tako, da se predsednikove besede sploh niso več slišale. Videlo se je od daleč, da premika ustnice, nihče pa ni slišal njegovega glasu, ker se je izgubil v splošnem vrvenju. Zborovalci so vedno glasneje zahtevali, da govori Lazić. »Sprejemmo, ne sprejemmo, hočemo nočemo, živijo, dalje nočemo poslušati,« v tem razburkanem morju medklicev je predsednik slednjič le moral dati besedo učitelju Laziću, ki ga pa med oglušajočim vpitjem ni nihče slišal, kaj je govoril. Nekdo je napravil opazko: »Ce ne more govoriti, naj pa napiše na črno desko.« Ta dovtip je izzval v dvorani vesel krah in nekoliko pomiril napete živce, kar je porabil predsednik za to, da je hitro prečital listo odbornikov in nato zaključil občni zbor.

Mednarodno intelektualno sodelovanje

Zeneva, avgusta.

Tudi to leto je ustanova, ki nosi ponosno ime »Mednarodni odbor za intelektualno sodelovanje«, nedavno zborovala v Zenevi v okvirju Zveze narodov. Zdi se pa, da je bilo to zborovanje letos še manj opaženo od mednarodne publike nego se je to godilo že poprej. Seveda je mnogo vzrokov, ki opravičujejo to pomanjkanje reklame. Zeneva je zadnji čas preveč zaslovela z neuspehom razorožitvene konference. Poleg tega so itak že mučno ozračje poslabšali še incidenti na zadnjem zasedanju medparlamentarne unije, ki je zasedala le nekoliko vrst odklanjena od razorožitvene konference. Temu je nato sledilo zasedanje Mednarodnega odbora za intelektualno sodelovanje, ki se je vršilo pred praznimi časnikiškimi mizami. Zanimiv znak, kako zelo je že padlo zanimanje mednarodne publike za dogodke ženevskega snovanja. Tega nezanimanja pa ni pripisovati samo nesrečnim posledicam ženevskih dogodkov. Napaka leži mnogo globlje, ker leži naravnost v tem, kako si Zeneva zamišlja intelektualno sodelovanje.

Kaj vse se je v zadnjem času podvezlo, da se svetu dokaže mednarodno duhovno sodelovanje. Namesto da bi se zahtevala predhodna duhovna edinstvo in najvažnejših svetovnih problemih, je odbor te ženevske ustanove še celo pozabil intervenirati v načelnih vprašanjih. Namesto da bi se izzvil v vprašanje razorožitve, zahteva razorožitve v »šolskih učbenikih, kar tudi ni malo, toda z izidi razorožitvene konference vendarle preiluzorno. Nikdo se z načelnega pravnega stališča ni dotaknil japonsko-kitajske vojne, pač pa se je smatralo za potrebno, da se govori o potrebni reformi šolskega pouka na Kitajskem, o čemer je bila nedavno poslana posebna komisija in ki je o zadevi predložila nekaj zanimivo poročilo, ki pa bo prišlo v pošev še takrat ko bodo zadeve na Kitajskem ustale.

Razpravljalo se je še o mnogih drugih problemih. Veliko časa je vzela debata v delu pariškega instituta za Mednarodno intelektualno

sodelovanje in o njegovih razgovorih v pogledu organizacije filmske industrije. K tem tehničnim razgovorom se je še pridružila zelo dolga mučna debata o budžetu te ženevske ustanove, ki da naj se po odločitvi sveta ZN spravi v sklad z omejeno aktivnostjo v okvirju posledice tako zaostrene gospodarske krize. Dokler se bo ta ustanova omejevala le na reševanje tehničnih vprašanj, ki so le deli problemov, s katerimi bi se pa morala ta institucija pečati v vsem obsegu in dokler bo ostajala le pri detaljih, tako dolgo svet te ustanove pač ne bo mogel jemati resno. V tem leži vzrok, kakaj da so bili vsi časnikiški in prostori za publiko prazni, dasi so sestankom predsedovali in prisostvovali najodličnejši predstavniki znanosti, književnosti in umetnosti. Gospodje se bodo morali kmalu prepričati, da jih je res škoda, da bi bili le za pepelnjake ženevskim delilcem resnice in pravice.

Osebnosti

Belgrad, 24. avgusta. AA. Na predlog ministrstva za trgovino so odlikovali: z redom jugoslovanske krone 3. reda Milan Bošnjak, industrijec in predsednik zagrebške sekcije ter podpredsednik centrale Avtokluba kraljevine Jugoslavije, z redom jugoslovanske krone 4. reda Avgust Praprotnik, predsednik ljubljanske sekcije, industrijec in tretji podpredsednik centrale Avtokluba, in dr. Ciril Pavlin, ravnatelj vsehkih papirne in podpredsednik ljubljanske sekcije Avtokluba kraljevine Jugoslavije.

Belgrad, 24. avgusta. AA. Predsednik tarifnega odbora Josip Cugmus je po odobritvi prometnega ministra za 5. septembra ob 10 dopoldne sklical prvo sejo tarifnega odbora, ki se do vršila v konferenčni dvorani belgrajske industrijske zbornice. Dnevni red se je naslednji: 1. poslovnik tarifnega odbora, 2. volitev predsednikovega namestnika, 3. volitev predsednika strokovnih anket, 4. eventualni predlogi in določitev prvega rednega sestanka odbora. — Vse predloge na tarifni odbor je treba pošiljati na ministrstvo prometa, za tarifni odbor.

Pred kongresom slovanske katoliške inteligence v Zagrebu

V nedeljo 21. avgusta t. l. je prinesla »Hrvatska Straža« proglas pripravljalnega odbora za IV. kongres slovanskih katoliških akademikov in starešin, ki se bo vršil v dneh od 2. do 5. septembra v Zagrebu. Najodličnejši zastopniki hrvatske katoliške javnosti vabijo tu k obilni udeležbi na kongresu, da pokaže po Krakovu, Ljubljani in Bratislavi še hrvatska prestolnica, kako je Hrvatom pri sreči misel vzajemnega kulturnega in socialnega dela med Slovani.

Na programu je nadaljevanje dela prejšnjih kongresov. V javnih predavanjih, ki jih bodo imeli zastopniki posameznih slovanskih narodnosti, se bodo obravnavale sledeče teme: Kapitalizem in marksizem v luči socialnih nauk Pija XI. (predava Slovenec), Smernice socialnega dela katoličanov po enciklikli »Quadragesimo anno« (predava Hrvat), karitativno delo katoliških izobražencev (predava Čeh), Krščanski univerzalizem in nacionalizem (predava Poljak), Katolicizem in nacionalna ideja pri Slovanih (predava Ukrajinec), Glasniki slovanske vzajemnosti (predava Slovak), Pomen Hrvatov v katoličanstvu (predava Hrvat). Poleg tega se bodo vršila zborovanja v poedinah komisijah. Tako hoče kongres zaorati še globlji brazdo v polje velikih socialnih in kulturnih problemov sodobnosti, ki so tako aktualni za današnji svet in posebej še za slovanske narode.

V podrobnem je razpored kongresa v glavnih potezah takle:

Cetrtek, 1. sept.: Prihod gostov. Pozdravni večer.

Petek, 2. sept.: Ob 9 sv. maša v cerkvi sv. Marka, ob 10 otvoritev kongresa v Hrv. sabornici (Trg Stjepana Radića 6), ob 15 prvo predavanje v dij. domu bl. Krizina, ob 16 drugo predavanje istotam, ob 21 prijateljski večer »Kat. Dačke Lige« v Jeronimski dvorani (Trg kralja Tomislava 20).

Sobota, 3. sept.: Ob 8 sv. maša v cerkvi sv. Katarine, ob 9 tretje predavanje v Hrv. sabornici, ob 10 četrto predavanje istotam, ob 15 peto predavanje v Krizinu, ob 16 zborovanje cirilmetodijске sekcije in ženske sekcije istotam, ob 20 predava v gledališču.

Nedelja, 4. sept.: Ob 8 sv. maša v grškokat. župni cerkvi, ob 9 četo predavanje, ob 10 sedmo predavanje — obe v Hrv. sabornici, ob 15 zborovanje Zveze slovanskih kat. starešin in občni zbor Zveze slovanskih kat. akademikov — obe v Krizinu, ob 16 sklep kongresa s čitanjem resolucij (istotam), ob 20 banket.

Ponedeljek, 5. sept.: Izlet v Marijo Bistrico in Hrv. Zagorje.

V omedrli bodo vsak dan ogledovanja zagrebških znamenitosti po določenem programu, tako da si bodo lahko udeleženci pod strokovnim vodstvom ogledali vse važnejše zanimivosti mesta in okolice. Miširogoj, Maksimir, Remeta, Grič, Kamenita vrata, bogoslovje, prirodoslovni muzei,